

2011. gada darba plāns

I. Ievads

Šis ir EDAU kā padomdevēja piektais publiskais darba plāns attiecībā uz ES tiesību aktu un saistīto dokumentu priekšlikumu pārskati. Šis darba plāns ir daļa no EDAU ikgadējā darba cikla. EDAU reizi gadā retrospektīvi ziņo par savu darbību gada pārskatā. Turklāt EDAU darba plānā publicē nākamā gada ieceres konsultāciju jomā.

Šī darba plāna pamatinformācija ir atrodamā 2005. gada 18. marta politikas dokumentā "EDAU kā Kopienas iestāžu padomdevējs par tiesību aktu un saistīto dokumentu priekšlikumiem".¹ Šajā dokumentā EDAU nosaka politiku konsultāciju jomā attiecībā uz tiesību aktu priekšlikumiem – viens no viņa galvenajiem uzdevumiem, kas balstīts uz Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu un 41. pantu. EDAU darba metodes ir aprakstītas politikas dokumenta 5. nodaļā. Atlase un plānošana ir svarīga šīs darba metodes daļa (tostarp atlases un plānošanas procesu regulāra pārskatīšana), kas nepieciešama efektīvam padomdevēja darbam.

Galvenie šī gada darba plāna avoti, kā jau ierasts, ir Komisijas likumdošanas un darba programma 2011. gadam, kā arī Rīcības plāns Stokholmas programmas īstenošanai, Komisijas Eiropas digitalizācijas programma un citi nozīmīgi Komisijas plānošanas dokumenti. Darba plānu sagatavojis EDAU biroja personāls. Gatavošanas procesā Komisijas ieinteresētajām personām ir bijusi iespēja sniegt savu ieguldījumu. Šis ieguldījums tiek atzinīgi novērtēts.

Darba plānā ir divi dokumenti:

- Šī ievaddaļa ar nelielu konteksta analīzi, kā arī EDAU prioritātes 2011. gadam;
- Attiecīgo Komisijas priekšlikumu pielikums un citi dokumenti, kas neseno pieņemti vai iepļānoti un kam EDAU jāpievērš uzmanība.

Pielikumu pirmo reizi publicēja 2006. gada decembrī, un kopš tā laika to parasti atjaunina trīs reizes gadā².

Tiklīdz EDAU ir sniedzis savu atzinumu par dokumentu (vai citu publisku reakciju), dokumentu svītro no pielikuma. Tomēr jāuzsver, ka EDAU iesaistīšanās likumdošanas procesā nebeidzas ar atzinuma sniegšanu. Izņēmuma gadījumos jautājums var atkārtoti parādīties pielikumā, ja EDAU paredz sniegt otru atzinumu. EDAU atzinumus var atrast citur EDAU tīmekļa vietnē.³

¹ Skatīt EDAU tīmekļa vietnē sadaļā 'EDAU' >> 'Publikācijas' >> 'Ziņojumi'.

² Papildus decembrim, atjaunināšana parasti notiek maijā un septembrī.

³ Skatīt 'Konsultācijas' >> 'Atzinumi'.

II. II. Īsa konteksta analīze

Sakarā ar to, ka Komisijas Darba programma 2010. gadam un Rīcības plāns Stokholmas programmas īstenošanai tika publicēti attiecīgi martā un aprīlī, pagājušā gada darba plāns tika publicēts vēlāk nekā parasti, t.i. jūnijā nevis decembrī. Līdz ar to, kopš šīs publicēšanas ir pagājuši tikai seši mēneši. Vairākas ierosmes, kas iekļautas 2010. gada darba plānā, arī tika pārnestas, un ES likumdevēji tās turpinās 2011. gadā.

Tā rezultātā 2010. gada darba plāna galvenās tendences un prioritātes var joprojām lielākoties uzskatīt par aktuālām pašlaik. Taču pēdējo sešu mēnešu laikā sakarā ar Komisijas apstiprinātajiem paziņojumiem ir notikuši vairāki svarīgi notikumi. Komisija apstiprināja paziņojumu par visaptverošu pieeju personas datu aizsardzībai Eiropas Savienībā, paziņojumu par Eiropas digitalizācijas programmu, kā arī vairākus paziņojumus, ar ko tiek aizsākta Stokholmas programmas sadaļu par informācijas apmaiņu īstenošana.⁴ Cits nozīmīgs notikums ir būtisku pasākumu īstenošana, lai uzsāktu sarunas par līgumiem par datu aizsardzību ar trešajām valstīm, jo sevišķi ar Amerikas Savienotajām Valstīm par vispārējo ES-ASV datu aizsardzības līgumu un arī ar dažām citām trešajām valstīm par pasažieru datu reģistru.

Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī iepriekšējā pīlāru struktūra ir atcelta, kas rada būtiskas pārmaiņas policijas un tiesu sadarbībā krimināllietās. Jaunā tiesiskā situācija pēc Lisabonas līguma ir ietekmējusi arī EDAU darbību. Attiecībā uz juridiskā padomdevēja lomu ir apstiprināta līdzšinējā prakse, saskaņā ar kuru EDAU sniedz padomus likumdevējam par likumdošanas darbībām ar datu aizsardzības nozīmi visās ES politikas jomās.

a. Ceļā uz jaunu tiesisko regulējumu datu aizsardzībai

Lisabonas līgums uzsver un nostiprina tiesības uz datu aizsardzību. Tiesības uz datu aizsardzību ir paredzētas ES Pamattiesību hartas 8. pantā, kam tagad ir vienāds tiesiskais svars ar līgumiem. Šīs tiesības tāpat arī ir paredzētas LESD 16. pantā, kas tagad veido vienīgo tiesisko pamatu datu aizsardzības tiesību aktu pieņemšanai. Šis jaunais tiesiskais pamats ir devis būtisku stimulu diskusijai par ES datu aizsardzības noteikumu pārskatīšanu. 2010. gada 4. novembrī Komisija publicēja paziņojumu par visaptverošas pieejas personīgo datu aizsardzībai Eiropas Savienībā veidošanu. Komisija identificēja vairākus galvenos jautājumus un uzdevumus izskatīšanai nākotnē, tostarp izmaiņas, kuru mērķis ir stiprināt indivīdu tiesības, attīstīt iekšējā tirgus dimensiju datu aizsardzībā, pārskatīt datu aizsardzību policijas un tiesu sadarbības krimināllietās jomā, labāk piemēroties globalizācijai, kā arī veicināt izpildi. EDAU apsveic Komisijas iniciatīvu. EDAU uzskata, ka likumdošanas priekšlikumiem vai priekšlikumiem, kas sekos, jābūt tikpat ambicioziem un jāveicina datu aizsardzības instrumentu efektivitāte. Jo sevišķi EDAU atbalsta ideju par pašreizējo datu aizsardzības noteikumu pastiprināšanu un atbalsta policijas un tiesu iestāžu sadarbības jomas iekļaušanu jaunajā tiesību aktā (patlaban tas apskatīts atsevišķā Pamatlēmumā 2008/977/JHA). Priekšlikums par jaunu juridisko regulējumu paredzēts 2011. gadā. Jauns datu aizsardzības juridiskais regulējums ir viena no galvenajām EDAU prioritātēm 2011. gadā.

b. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpas turpmākā attīstība

⁴ Piemēram COM (2010) 386 gala versija par ES pretterorisma politiku, COM(2010) 385 gala versija, pārskats par informācijas pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā, COM (2010) gala versija, ES iekšējās drošības stratēģija darbībā.

2009. gada decembrī tika pieņemta Stokholmas programma. Šī programma ir Hāgas programmas turpinājums un nosaka prioritātes Eiropas Brīvības, drošības un tiesiskuma telpas attīstībai turpmāko piecu gadu laikā. Stokholmas programmā uzsvērtā nepieciešamība aizsargāt personas datus globālajā sabiedrībā, ko raksturo straujas tehnoloģiju pārmaiņas un informācijas apmaiņa bez robežām.

Programmā tāpat arī uzsvērtā nepieciešamība veikt datu apmaiņu attiecībā uz Eiropas drošību un paredzēta Iekšējās drošības stratēģijas izstrāde. Attīstot Brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, Eiropas likumdevējam pastāvīgi ir jārod pareizais līdzsvars starp drošību un pilsoņu brīvu pārvietošanos no vienas puses un privātuma un personas datu aizsardzību no otras puses. Augšminētie paziņojumi par informācijas apmaiņu norāda, ka Komisija pret šo uzdevumu attiecas ļoti nopietni.

Ir pilnīgi skaidrs, ka EDAU cieši sekos visiem tiem soļiem, kas paredzēti Stokholmas rīcības plānā un dažādos paziņojumos par šo tēmu. EDAU vēlas īpaši pieminēt iebraukšanas – izbraukšanas sistēmas un Reģistrētā ceļotāja programmas izveidošanu, plānoto direktīvu par Pasažieru vārda reģistra (*PNR*) izmantošanu likumu ievērošanas nodrošināšanas nolūkā, Eiropas teroristu finansēšanas izsekošanas programmas izveidi (*TFTP*), *EUROSUR* izveidi, ES Elektroniskās ceļošanas atļaujas sistēmas (*ESTA*) un ķermeņa skeneru izmantošanas lidostās iespējamību. Visām šīm ierosmēm ir saistība ar datu aizsardzību. EDAU arī rūpīgi sekos sarunām par līgumiem par datu aizsardzību ar trešajām valstīm. Visbeidzot, taču ne mazāk svarīgāk, EDAU aktīvi piedalīsies Datu saglabāšanas direktīvas pārskatīšanā, lai pārlicinātos, vai ir nepieciešamība pēc šādas direktīvas un par šāda pasākuma proporcionalitāti.

c. Tehnoloģijas attīstība: Eiropas digitalizācijas programma

2010. gada maijā Komisija publicēja paziņojumu par Eiropas digitalizācijas programmu. Digitalizācijas programma nosaka prioritātes, lai paātrinātu ātras darbības interneta izplatību un pilnībā izmantotu digitālo tehnoloģiju potenciālu mājāsaimniecībās un uzņēmumos. Daudzas no izziņotajām ierosmēm saistībā ar digitalizācijas programmu var būt nozīmīgas datu aizsardzībai, piemēram, elektroniskās identitātes (*eID*) un autentifikācijas regulējums un direktīvas par publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu pārskatīšana. EDAU arī sekos priekšlikumiem, kas paredz jaunas tehnoloģijas ieviešanu tādās jomās, kā sauszemes transports (e-mobilitātes pakotne) un enerģētika („viedo tīklu” (*smart grids*) izmantošana). Turklāt EDAU pievērsīsies paziņojumam par privātumu un uzticamību digitālajā Eiropā un direktīvas par radio un telekomunikāciju iekārtām pārskatīšanai.

d. Citas jomas

Kopumā EDAU modri sekos visām citām ierosmēm, kas varētu būtiski ietekmēt datu aizsardzību. 2011. gadā EDAU īpaši pievērsīsies jaunajām ierosmēm transporta jomā, tostarp ķermeņa skeneru ierosmei. Uzmanība tiks koncentrēta uz liela mēroga datu apmaiņu, kas varētu notikt *IMI* (iekšējā tirgus informācijas) sistēmā un Patērētāju aizsardzības sadarbības sistēmā un e-Tiesiskuma projekta gaitā. EDAU turpinās piedalīties diskusijās par jauniem pārskatāmības noteikumiem, ciktāl tie skar datu aizsardzību. Šīm diskusijām ir vēl lielāka nozīme pēc Tiesas sprieduma *Bavarian Lager* lietā.⁵

⁵ Lieta C-28/08, Eiropas Komisija pret *Bavarian Lager*, vēl nav publicēta Tiesas judikatūras krājumā (*ECR*).

III. EDAU prioritātes 2011. gadam

Būtiski nemainīsies EDAU darbības politika saistībā ar konsultāciju sniegšanu par ES likumdošanu un saistītiem dokumentiem. Rezultātu atbilstībai ir kritiski svarīga nozīme, tāpēc EDAU cenšas rast pareizo līdzsvaru starp datu aizsardzību un citām (sabiedrības) interesēm. Līdzīgi kā iepriekšējos gadus, EDAU plāno sniegt savus atzinumus par visiem tiesību aktu priekšlikumiem, kam ir būtiska ietekme uz datu aizsardzību. EDAU var pievērsties arī ar likumdošanu nesaistītiem pasākumiem, ja sakarā ar tiem rodas būtiski ar datu aizsardzību saistīti jautājumi. Zemāk sniegtajā sarakstā, kas nav visaptverošs, uzskaitīti galvenie jautājumi, kuriem EDAU varētu pievērsties 2011. gadā:

- a. Ceļā uz datu aizsardzības jaunu tiesisko regulējumu
 - ES datu aizsardzības regulējuma pārskatīšana.
 - ES līmenī piemērojamo datu aizsardzības noteikumu pārskatīšana.
 - Iesāktā darba pabeigšana šādās galvenajās jomās: precizēt jēdzienus 'atbildība' un 'piekrišana' un jautājumu par piemērojamiem tiesību aktiem un jurisdikciju (arī ar valsts datu aizsardzības iestādēm saistībā ar 29. pantā minēto darba grupu).
- b. Turpmāka Brīvības, drošības un tiesiskuma telpas attīstība
 - ES pasažieru vārdu reģistrs
 - ES teroristu finansēšanas izsekošanas programma
 - Datu uzglabāšanas direktīvas pārskatīšana
 - Robežu pārvaldības un iebraukšanas – izbraukšanas sistēma
 - Reģistrētu ceļotāju programma
 - ES Elektroniskā ceļošanas atļaušanas sistēma
 - *EUROSUR*
 - Terorisms un līdzekļu iesaldēšana
 - Sarunas par līgumiem ar trešām valstīm par datu aizsardzību
- c. Tehnoloģijas attīstība un Digitalizācijas programma
 - Paziņojums par privātumu un uzticību digitālajā ES
 - E-mobilitātes pakotne
 - Regulējošais ietvars „viedajiem tīkliem” (*smart grids*)
 - Direktīvas par publiskā sektora informācijas atkalizlietošanu pārskatīšana
 - Direktīvas par radio un telekomunikāciju iekārtām pārskatīšana
- d. Citas jomas
 - Ierosmes transporta jomā (ieskaitot ķermeņa skeneru lietošanu)
 - Muitas sadarbība
 - e-tiesiskums, Iekšējā tirgus informācijas sistēma (*IMI*) un Patērētāju aizsardzības sadarbības sistēma (*CPCS*)
 - Pārskatāmības direktīvas pārskatīšana.

Brisele, 2010. gada decembris